

GORENJEJEC

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za druge države stane 5-60 K. Posamezna številka po 10 vin. — Na naročbe brez istodobne vpošiljalne naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnništvo je na pristavi gosp. K. Floriana v «Zvezdi».

Izhaja vsako soboto
zvečer

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četr strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za petletno 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravištvu naj se blagovoljivo pošiljati naročnice, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Ne skrunimo lepote naše Gorenjske!

II.

Kaj nameravamo doseči z našim člankom! Povzdigniti hočemo svareči glas, pa zaklicati, da se sliši po vseh kotih in krajih našega slovenskega ozemlja: ne skrunite nam našega planinskega sveta s stavbami, katere gradite brez smisla, brez ozira na pokrajinski značaj naše zemlje, ampak prilagodite svoja zidanja krajevnim razmeram.

Onemogočiti hočemo danes vsemogočno delo — ravnala, tistega ravnala, ki slepo vleče dolge, dolge, ravne črte in hoče ustvariti ceste in ulice, katerim ni videti ne konca, ne kraja, dasi so ravne, dolgočasno ravne kakor ravnalo samo. Proč s tem ravnalom, ki nam preti našo zemljo omrežiti s samimi kvadrati in pravokotniki pustih, fabriških zidanj, ki spadajo v fabriška mesta, ne pa v tako nebeško lep svet, kakor je naša Gorenjska. Proč s tujimi, prisiljenimi, za las privlečenimi vzori, proč s šablono, proč s kasarnami.

A kdo naj nam tu pomaga, kje svetuje?

Poglejmo okrog sebe, premostrimo naš svet, pogledimo se v naš narodni slog. Potem pa zidajmo in naše zidanje bo res v okrasje in nakitje lepi naši pokrajini. Postavimo se na svoje noge in pustimo švajcarske hiše Švicarjem. Zajemajmo tudi tukaj iz narodnega zaklada. Bogat je ta zaklad, samo izkopati ga treba.

Velika naloga čaka tukaj društva za promet tujcev. S paznim očesom mora pa motriti in zasledovati to zadevo naše časopisje. Uredništvo «Gorenjca» je bilo tako prijazno, da nam je odprlo svoje predele za tozadevno razpravljanje. No «Gorenjec» ni ne «Slovenski Narod», ne «Slovenec», s svetovnostjo se ne more kosati z njima. A zaveda se svoje dolžnosti. In kakor je že mnogokrat dal iniciativo in impulz za pametno stvar, tako hoče storiti tudi sedaj. Čeprav ostane morda njegov

glas glas vpijočega v puščavi, pa se boče le boriti za to lepo idejo, za idejo, kratko takole izrazimo: v slovenske kraje slovensk, domač slog; slog, ki odgovarja naši zemlji, ki je izrasel iz nje; proč z zgradbami, ki spadajo toliko k nam kakor mogočna fasada k stari bajti.

Rekli smo: ne posnemajmo tujcev v svojih zgradbah kakor opice, ne prinašajmo in ne presajajmo v naše kraje tujih slogov. S tem nečemo reči, da si popolnoma zadelajmo pot v tujino in se obkolimo s kitajskim zidom. Ne, baš nasprotno! Le pohitimo v tujino in se poučimo, kako delajo tujci na vse kriplje, da v vseh ozirih, torej tudi v stavbah, ohranijo značaj svojega naroda, značaj svojega kraja neoskrunjen, nepokvarjen in nedotaknjen.

Prav in koristno je, da se okoristimo z vsemi pridobitvami tuje tehnike, a nikjer ne zatajimo svojega značaja, vsepovsod se prilagodimo bitju in značaju svoje domače zemlje, torej tudi pri zidanju. Vsak narod naj se razvija po svoje, tako tudi mi. Olepšajmo svoje zemljo z zgradbami, ki odgovarjajo našemu značaju pa tudi značaju okolice, kraja, terena itd. Saj vendar se ni med nami popolnoma zamrl čut za našo, za domačo, za slovensko naravno lepoto, pa tudi za slovensko umetnost, ki se tako lepo in vabljivo kaže baš v naših kmečkih zgradbah, za umetnost, katera edina se prilaga naši zemlji, ker je izšla iz nje.

Ali hočemo malomarno pustiti, da propade in se izgubi naš narodni slog v stavbarstvu. Dolge veke se je ohranil nedotaknjen, kljuboval je tujemu vplivu uspešno. Tako naj bo tudi vnaprej. Zberimo vse naše drobtine v stavbarstvu, mnogo jih je še nepoznanih ali raztresenih, mnogo jih je nevaževanih in žal neuporabljenih. Dajmo slovenskemu stavbarskemu slogu tisto čast in spoštovanje, ki mu gre. Preiskujmo ta slog, studirajmo ga in kar je glavno — ravnajmo se tudi po njem v praktičnem življenju.

Zakaj propada kmečki stan?

III.*

Oglejmo si še po vrsti sovražnike kmečke izobrazbe. Ima jih prav med vsemi stanovni. Najhuji nasprotnik kmetovi izobrazbi je gotovo duhovski stav. Marsikateri duhovnik, ki bode bral tale članek, se bode zakrohotal in rekel: Saj sem vedel, da bo prišlo do tega. Toda le počasi, dokazov in sicer neovrgljivih dokazov imamo čez glavo na razpolo.

Vera in izobrazba nikakor ne moreta hoditi po eni in isti poti, posebno na kmetih ne. Duhovnik na kmetih dela v prvi vrsti le za korist in navdvlado cerkve in je to takorekoč prva veriga, ki nam je zategnjena okrog vratu.

Rekli bode: Duhovniki ustanavljamo izobraževalna društva. Vse delovanje teh društev stremi samo za to, da svoje člane in pristase obdrži v prvi vrsti v svoji stranki, kjer se jim morajo slepo pokoriti. Izobrazujejo in potrjujejo se v strankarstvu in strankarski disciplini, ne učijo se pa samozavesti in samostojnosti. Ne učijo se jih, da naj se izobrazujejo v samostojnem mišljenju in nastopu, učijo se jih le, da je en bog in duhovnik njegov namestnik na zemlji, katerega je treba brezpogojno ubogati v vseh stvareh. Znanja stvar je, da se duhovnikom zelo dobre godi med ljudstvom. Ko bi imela ta društva res splošen izobraževalen namen, pokazala bi ljudstvu vse zanjke, katere so mu nastavljene, opozorili bi ga na nevarnost, v kateri se nahaja in ga izpodbudile k samostojnemu nastopu. Priporočala bi združenje na podlagi stanovskih organizacij, učila bi ga, naj vsak kmet misli s svojo glavo in razmotri svoj položaj. Povejte mi, v katerem katoliško-izobraževalnem društvu se priporoča kmetu izobrazba samo zato, da se povzpne potoma izobrazbe do samostojnosti in tako otrese duhovniškega jerobstva. Pokazite, kje je izobraže-

*) Glej številki 2. in 10. leta 1910.

PODLISTEK.

V mladem cvetju.

Roman.

Dalje.

Prve dneve, ko je napravila Ana nanj tako žalosten utis, da ni več upal v obnovev nekdanjih ur, se je pečal pač več z Anko, ki mu je bila vedno in povsod ob strani. Ali drugega za njo vendar ni čutil kakor navadno prijateljstvo. Zdelo se mu je ljubka deklica, ki bo gotovo še koga oarečila, a zanj je njena prikupljiva razposajenost — niča. Čutil je, da bi je ne mogel nikdar tako ljubiti kakor Ano.

«Mama gre!» je zaklical Milanček, ki se je komaj videl iz visoke trave in premotil Osoleta v njegovem premišljevanju.

Po poti sem proti travniku se je res belila svetla obleka Ane, in Osole je zapazil, da stopa ob njej župan Drsulsek. Možakar precej obilnega telesa, s čisto obritim obrazom in zdravimi, skoro malce višnjevo nadahnjenimi lici je imel tisti dan, kakor se je videlo, veliko goveriti: mahal je z rokami in besedičil, da se mu stopale okole ustnic kar slinaste pene.

Osole je razločil njun pogovor že v daleč. «Pa kaj si morem», je bolj vpil kakor goveril župan, medtem ko je bil Anin obraz popolnoma miren, kot da jo vse županove razburjenje nič ne

briga. «Pride ukaz, pa Amen! Da je po mojem, bi gotovo ne bilo tako, ampak gosposka je gosposka, kaj hočemo. Nekaj jih bomo stlačili tukaj, nekaj tam, saj dolgo itak ne bo, dan ali dva! Vam bi jih pravzaprav lahko odložil toliko kot sedmim drugim hišam, saj imate v gradu prostora dovolj, a seveda, težavno bi bilo to! Te štiri pa boste že kako pretrpeli, naj se pes obesi! Saj prajim, še kaka nadloga pride nad nas!»

Iz vsega tega je Osole sodil, da pridejo v Zapolje gotovo vojaki in kakor je izprevidel, se res ni varal, ker župan je pričel razlagati tudi njemu brez vsakega povoda, koliko sitnosti in posla ima zaradi te nepotrebnosti.

«Se nikdar jih ni bilo, kar sem župan v Zapolju in jih menda nikdar več ne bo, ampak letos se je moralo zgoditi, da bo trpela cela občina. Vse nam bodo potepali, plačali pa še polovico ne! Ko bi se bilo tako lahko pritožiti, kakor se ni, no, jaz bi že ukrenil pravo pot. Ampak pomagaj si, ko je vse zaman!»

Ana ga je gledala in se skoro malce nasmejala njegovi jezi, potem pa se je obrnila proti Osoletu, ampak ispregovoriti ni mogla, ker župan je besedičil še dalje: «Torej štiri sem vam odložil, častnike, saj veste gospoda k gospodi, ali naj jih požemem na skedsje. Na pošti bodo že morali tudi odstopiti kak kot, ampak težavno bo sedaj, ko je poštar obolel.»

«Torej je res?» je vprašala Ana z zanimanjem, dasi ji je bilo o stvari že nekaj znano.

«Da, da,» je dostavil Osole — «gospodična Anka mi je že pravila in snoči sem bil dol. Prehladil se je; on trdi, da na izletu na Kršne.»

«In danes je legel,» je dostavil župan, privlekel iz mastnega telovnika tobačnico, ponosiljal, potem pa tako glasno kihnil, da je Milanček kar odskočil. «Vidite, da je res! I no, nič ni pri pravem zdravju ta naš poštar, nekoč ga bo pobralo kar nenadoma, saj mu vsaka megla škoduje. Ne želel bi mu, Bog mu pomagaj, da ne, ampak zgodilo se bo! Boste že videli, ako nisem prav govoril!»

«Ali ga obiščemo?» je dejala Ana proti Osoletu. «Dolgo že nisem bila na pošti, oh, odkar ste vi prišli!»

«Torej tako, sedaj sem opravil, kajne, gospa! Sitnosti, pa vsi bomo nekoliko potrpeči, pa se bo že preneslo. Sedaj pa postopim se drugam, pa z Bogom!»

Pokimal je Ani in Osoletu, pomežiknil Milančku in počasi odmenjal po stezi čez travnik proti vasi.

Ana je nekaj časa gledala za njim in Osole je opazil, da leži v njenem obrazu senca, ki je je prej siloma skrivala. Temneje se ji je zarisala črta pod očmi, ker trepalnice so se ji povešile,

Dalje prih.

valno društvo, ki bi delovalo nepristransko res samo v korist izobrazbi. Kje je katoliško obrazovalno društvo, ki bi povabilo naprednjaka, da pride predavati kmetom in jim priporočati, da delajo samostojno, brez ozira na katerokoli stran iz svoje moči za svoj napredek. Pri volitvah delajo z vsemi silami za kandidate, postavljene od škofa in duhovnikov in njihovih glavarjev in ne vprašajo ali so zmožni ali ne in ti, če so voljeni poslancem, delajo v prvi vrsti zato, da poplačajo njihov trud ne kmetom, temveč njih priganjačem. Za volilca samega se še malo zmenijo, češ, saj mi itak nič ne more, ker ni organiziran, ni močan, temveč je priklenjen in — neizobražen.

Gorenjska za časa dr. Franceta Prešerna in dr. Ljudevita Gaja.

Po predavanju dr. Franceta Ilešiča v Narodni čitalnici v Kranju dne 4. marca 1910.

5.

Ilirska ideja je bila le hipen pojav in se ni obistinila v vsem svojem obsegu, kakor je to želel in zamoval oče ilirizma — dr. Ljudevit Gaj. Združila je pač Srbe in Hrvate v jeziku, Slovence, Hrvate in Čehe v pisavi, a jugoslovanske narodne enote z istim pismom in istim jezikom ni mogla ustvariti. Vzroki tega neuspeha so razni.

Znano je, kako je vlada na pritisk Mažardov in Rusov l. 1848 prepovedala rabo imena Ilir ter s tem pokazala, da hoče zatreti gibanje, ki ga je započel dr. Ljudevit Gaj.

Pri nas na Slovenskem je imela ilirska ideja nekaj pristašev posebno med malajšo probujeno duhovščino, zlasti med ono, katere se je v dijakih letih izobrazevala na hrvaških srednjih šolah, največ v Karlovcu. Večina kranjske duhovščine, zlasti jožefinci, mezekanci in janzenisti pa so bili odločni nasprotniki misli o jugoslovanskem književnem združenju, ali pa niso imeli zaslusa za to stvar. Cele podoljubni škof Anton Martin Slomšek, ki je sicer izkušal ustanoviti po zgledu Matice ilirske v Zagrebu književno društvo za Slovence, je bil neprijazen ilirski ideji in je v svojih spisih izrazil strah, da ne bi iz Zagreba došli med Slovence razni rovarji in uporniki. Kako mogočno so pa vplivali Slomškovi nazori na podrejeno mu duhovščino, o tem ni treba govoriti.

Kakor na Hrvaškem, tako je tudi na Slovenskem, zlasti Štajerskem pazila vlada, da se ne bi razširilo ilirsko gibanje tudi po našem ozemlju. Zlasti hudo piko so imeli na Stanka Vraza. Če se je pojavil Vraz ali kak drugi Ilir na kaki novi masi na Štajerskem, je vlada videla v tem že veliko nevarnost. Sploh so bili ljudje z brado in s surko, kakršno je nosil Vraz, na slabem glasu, nevarni, policija in vohuni so jim bili za petami.

Vlada in cerkev sta torej pri nas zatirali ilirizem in ga tudi zatrli.

* * *

Poučili smo se nakratko o ilirski dobi. Pogledali smo, katere važnejše osebe so tedaj živele po lepi Gorenjski strani; stopili smo v Ljubljano in Zagreb začetkom in koncem te dobe; seznanili smo se nadalje o moških, ki so na Gorenjskem zastopali ilirsko idejo, in povedali končno, katere razmere so pri nas udusile in zamorile to gibanje.

Spomnimo se naposled največjega Slovenca — Stanka Vraza, obenem največjega ilirskega liričnega pesnika. Letos poteka sto let od njegovega rojstva in Hrvatje se pripravljajo, da proslave na dostojen način stoletnico rojstva Stanka Vraza, tega plemenitega, idealnega moža, kakor smo lani slavili stoletnico rojstva dr. Ljudevita Gaja.

Nehote nam prihaja v spomin lepa Jenkova pesem:

O večerni uri
stal sem poleg Save;
drla z glasnim šumom
je z višav v nižave.

«Mladi fant iz zdrave,
iz strani gorate,
grem na južne kraje,
grem med tvoje brate.»

Tak' s šumečim glasom
bistri val mi pravi.
Dam mu poročilo:
«Ščno jih pozdravi.»

Tudi mi naročamo bistri Savi, naj nese pozdrave bratom Hrvatom. Pogovarjali smo se z Gajem, sinom hrvaškega naroda. Spomnili smo se

pa tudi našega vojaka Slovenca, Stanka Vraza. Bistra Sava, nesi na njegov grob naše pozdrave, pozdrave od groba njegovega prijatelja in pobratima, Franceta Prešerna.

Gospodarski del.

Tečaj za pridelovanje zelenjadi, namenjen našim gospodinjam in dekletom, priredi kmetijska šola na Grmu od 9. do 11. maja t. l. Opozarjamo naše gospodinje in dekleta na ta tečaj, ker se bodo imele priliko na njem marsikaj dobrega naučiti kar jim bo služilo v praktičnem življenju. Natančnejši spored je objavljen v zadnjem „Kmetovalcu“. Oglasiti se je ravnateljstvu do 30. t. m.

Uvoz umetnih gnojil v Avstrijo. Kakor je razvidno iz poročil c. kr. statistične centralne komisije, se je uvozilo v Avstrijo lansko leto in sicer: Tomasove žlindre iz Nemčije 1.537.419, surovega čilskega solitra iz Čile 805.334 q, raznih soli za gnojenje iz Nemčije 201.286 q, raznih drugih umetnih gnojil iz Norveškega 16.006 q in kostne moke iz Nemčije 95.801 q. So pač lepe številke.

Tedenski sejem v Kranju dne 18. aprila 1910. leta. — Prignalo se je: 118 glav domače goveje živine, — glav bosanske goveje živine, — glav goveje živine hrvaške, 4 domača teleta, — hrvaških telet, 22 domačih prašičev, — hrvaških prašičev, — domača ovca, — hrvaških ovac, — koz, — buš in — bosanskih volov. — Pitani vol 100 kg 64—68 K, na polovico 100 kg 58—60 K, za pisanje 100 kg 52—54 K, kumerni 100 kg 36—40 K. Pšenica K 13—, proso K 7-50, rž K 9—, oves K 8—, ajda K 7-50, repno seme, K, fižol ribničan K —, mandalon K — koks —, krompir K 2-50 za 50 kg.

Poučni listek.

Naša sveta dolžnost je, da skrbimo za svoje zdravje. Dalje.

Sploh je ni višje socialne dobrote kakor čistost žene. Ne samo zaradi tega, ker je čistost žene edino varno poroštvo za to, da smo v resnici očetje svojih otrok; ne samo zaradi tega, ker ne more biti brez čistosti žene nikakega plemenitega izbora, nikakega čistega in plemenitega zaroda, ampak tudi zaradi tega, ker čistost žene nas može prisiliti, da svoj nagon stavimo v službo slabotne žene in zaroda, kakor je dolžnost zrelega, zdravega in vrlega moža.

Naraščajoče število v svojem jedru bolj ali manj pohabljenih in nadložnih brezakoncev in brezaročnikov je kakor skrivna kuga v našem narodu in pogubnost treh krivih naukov obstoji zlasti v tem, da nas duševno omehkužejo. Napravljajo nas zabaveželjne, onemogle in strahopetne, tako da nečemo več nase prevzeti dolžnosti zakonstva in očetovstva. Tako ogoljufajo ti nauki narod kot celoto za njegovo pravico do potomstva in obenem posameznika za oni najvišji razvoj osebnosti, katero šele podeli roditeljstvo in za najlepše radosti življenja.

Mislím, da sem povedal najvažnejše od tega, kar mi je ležalo na srcu: mladost ima dolžnost, da je zdrava. Ta navidezno lahka in prijetna dolžnost je v itini ena najtežjih izmed vseh. Kajti le on del pogojev zdravega življenja more ustvariti razum; glavno stvar mora opraviti volja v naši lastni notranjosti. Zahtevajo od nas, da se izogibljemo strupov, materialnih in psihičnih strupov, ki imajo tako sladek okus kakor med. Treba, da krotimo in zatiramo nagnjenja, ki prodirajo iz korenin našega bitja in se nam zóe pri prvem navalu nepremagljiva; treba, da obvladamo divji boj elementov v naši razdvojeni naravi, da prisilimo to, kar je pretilo z razdejanjem, k potrpeljivemu delovanju, kakor v oni veseli Schwindovi sliki pobožni škof hudiča k zidanju cerkve!

Nič mi ni manj na misli, tovariši, — to ste pač že spoznali — kakor zanikanje življenja. Nasprotno! Želel bi, da bi kar največ ljudi ostalo dovtetnih, dokler jim je usojeno živeti, za vse neskončno mnogo, kar je na svetu lepega in velikega in dobrega. Življenje, mislim, nam je dano za kaj boljšega, kakor za kratko pijanost s šampanjcem in neskončno dolgim mačkom. Mladi možje, stari 20 in 25 let, naj bodo prostovoljno nekoliko asketični, da ne bodo k askezi prisiljeni v 40 in 50 letih. Imamo pač vabljivejše nade za prihodnost, se mi zdi, kakor da smo že s 40 ali 50 leti pohabljeni in izdelani, da ne moremo več sodelovati, da moramo stati ob strani, dočim drugi delajo in se trudijo za stvari, katerim bi radi posvetili svoje moči, med tem ko morda še gojimo polno načrtov in naklepov. Mislim si lahko kaj lepšega, kakor da mora kdo s 40 ali 50 leti v Karlove vane zaradi zelodca, ali v zračno kopel za živce ali v kuro za srce ali vodno kuro, da bi mu bil, če mogoče, bog Hymen bolj naklonjen! Ali da je celo kdo s 40 ali 50 leti popolnoma utrujen filister, ki se revno plazí po vsakdanji poti in skrbi, da se žalosten stroj njegovega življenja vsaj za silo pomika naprej, da zadovolji tisočerm potrebam svojim v navajenem teku dneva, da olajša tisočere svoje revščine; hropeč in javkajoč pod bremenom poklica, ki mu je postal malovažen; edina tolažba pohlevna pija-

nost po pivu in vinu zvečer; — brez zanimanja in briganja za sploh kako stvar razem revnega majhnega jaz!

Konec prih.

Godovi prihodnjega tedna:

24. Jurij, Rusa, Igor; 25. Marko ev., Tugomir, Radomir; 26. Klet, Sekana, Zdeslav; 27. Peregrin, Jaroslav, Raduna, Bogoslav, Sava; 28. Pavel, Slavica, Živko, Živa; 29. Peter m., Tankoslava; 30. Katarina S., Jelenica.

Umetnost in književnost

Turki pred svetim Tilaom. Zgodovinska povest. Spisal Julij Slapšák. Cena komadu 1 K 20 v, s poštino 1 K 36 v. Jan Legove mladinske knjižnice, katero izdaja in zalaga „Zaveza avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev“, je izšel II. zvezek. To knjižico krasi nekaj prav dobrih slik, katere je naslikal Maksim Gaspari. Jo toplo priporočamo.

Esperantska slovnica je izšla. Esperanto je mednarodni jezik, ki je razširjen po vsem svetu. Pogosto se trdi, seveda krivo, da se pride z nemščino po vsem svetu. Pač pa trdimo to smelo o esperantu. Esperanto vam odpre ves svet. Edino med Slovenci je še malo znano. To pa zato, ker doslej nismo imeli nobene slovnice. Sedaj pa smo dobili slovnico, ki je prirejena po najboljšem originalu, ki ga nahajamo v esp. književnosti. S pomočjo te slovnice se priučiti lahko vsak sam brez učitelja esperanto v najkrajšem času. Posebno izborna bo služil «ključ», ki pomaga rešiti vsako še tako zavezano mesto. Ker se je tiskalo le 500 izvodov, je tisk precej dražji, kakor se je računalo prvotno. Razentega se je pridjal «ključ» celo potem, ko je bila cena že določena. Zato stane izvod 1-20 K, po pošti 10 h vč. Naročite hitro, da ne zamudite. K petim izvodom priložimo zastonj zbirko zanimivih povesti. Knjigo se dobi samo pri založniku: Lj. Koser, stud. iur., Juršinci pri Ptuj, Štajersko.

8 sliki! **Novost!** 8 sliki!

Ravnokar je izšel
Zelo aktualno! 3. snopič «VEČ LUČI» Zelo aktualno!

Halleyev komet

Ne bo nas še konec 19. maja 1910!

Gena 30 vin., s poštino 40 vin.

Dobiva se v oseh knjigarnah in trafikah kakor tudi v založni tiskarni lo. Pr. Lampreta v Kranju.

Dopisi.

Iz selške doline. Zupan Prevc morajo do avgusta meseca razdeliti lovsko najemščino med davkoplačevalce. Ubogi tajnik Frtičar! Še pomoči bo sanjal o številkah. V občinski kasi bo zato precej prazno. Kje in kako dobiti denar? Dolgi Marček in brkati Šimena predlagata davek na pse, pametnejši odborniki pa na kure in mačke. Predlog je bil že drugič pokopan. Seveda naklažo bo treba zvišati. — Za policaja bo treba tudi denarja. Dosedaj je še zastonj opravljal vestno ta odlični posel selški župnik Rožnik. Tudi po dnevi je strog v svoji službi. V nedeljah je že večkrat pretepal fante pred cerkvijo. Močan je pa. Občina ima zidati šolo v Bukovšici, Šimena, Čoč in Jakopin jo hočejo imeti na Češnjici. Še nam bodo nalagali davke tisti, ki ga plačujejo skoro najmanj n. pr. Šimena. — Ta ima še premalo služb in dohodkov. Preslepil je posejilnični odbor, da so kupili gozd «Hrastnik» za pretirano ceno 115 tisoč kron. Pravijo, da je to smrt za posejilnico. Šimena ima pa le novo službo gozdarja; meril bo les in streljal kozle po Hrastniku, ne divje. Zidajo nedeljo se je župnik Marčić zaletaval na priznici, kakor bi kdo žlico gonil po loncu. Pojasnil nam je pomen besede «amen». «Amen» pomeni: To naj se zgodi. Lepo je završil svoje bruhanje: «Liberalce vrag vzemi — amen», Krščanska bohinjska duša!

Iz Zgoš pri Begunjah, 19. aprila. Nocoj, od 18. do 19. ob eni uri ponoči je začelo goreti na blevu posestnika Janeza Gasperina iz Zgoš št 8. Naenkrat je bilo vse veliko poslopje sosedu Janeza Goričnika v ognju, tako da so iz obelhiš prebivalci na pol nagi komaj utekli. Zares čuditi se je, da bližnja, le nekaj metrov oddaljena poslopja se niso vnela in ko bi se bilo to zgodilo, potem bi bila vsa vas v nevarnosti. Požrtvovalnosti domačega gasilnega društva in tudi sosednjih se je zelo veliko zahvaliti, da se ogemj ni razširil. K sreči so je živina rešila. Škoda je jako velika. O tej priliki moramo pa naravnost predsednika katoliško izobraževalnega društva iz Begunj, obenem župana, grajati, ker se je brez povoda na požarišču tako neollikano obnašal proti domačemu gasilnemu društvu in ga brez vsakega povoda kot ničvrednega zmerjal. To ni lepo za predsednika katoliškega izobraževalnega društva. Kako da je nastal ogenj se ni znano. Sodi se, da je nekdo nalašč zažgal.

FEUILLETON.

μ — Klanjam se, milostna; že tako zgodaj na izprehodu?

— Dober dan, gospod profesor; rajši ne vprašajte zakaj; kar razburjena sem, ko sem prebrala časnikarski referat o včerajšnjem občnem zboru naših planincev. S svojim možem — saj veste, kako je nervozen — pa že sploh ni možno govoriti; stoprav ob polštirih zjutraj mi je prišel domov. Odkritosrčno povedano — škandal je bil!

— Zakaj pa škandal, milostna?

— No, ali nimate dovolj na tem, kar se je zgodilo? Nekoliko večalimanj brezpomembnih podružnic je naenkrat nezadovoljnih s sedanjim redom v društvu. Toliko let je šlo vse gladko, vladala je lepa sloga v vseh krogih — oh, kako rada se spominjam teh lepih prošlih časov. Ali se morda tudi Vi še spominjate — veste — onega krasnega večera v „Triglavski koči na Kredarici“? —

— Do zadnjega zdihljaja si ohranim one prelestne trenutke v največji globočini svojega srca. Oh, ti lepi časi!

— Da, vidite, kako se hitro menjajo; vidite, kako brezsrčno nam trgajo idilo planinstva ter zavlačujejo v take, rekla bi, slavnostne zборе celega društva, kar nakrat najnižjo prozo nesloge, nizkotne intrige, opozicijo á tout prix ter malomestne ošabnosti in bahavosti, debato vinskih krčm — brrr, kam smo prišli!? Moj mož, ta revček, kako bi si bil mogel sploh kdaj misliti, da bode doživel kaj takega v „društvu“!? Rečem Vam, gospod profesor, kar so tu nekatere podružnice — hvala bogu in svetemu Ivanu, ne še vse — še jih je nekaj, ki planinski čutijo — vprizorile, verjemite mi, to je nekaj nečuvvenega, skratka, jaz tega ne morem razumeti.

* * *

„Slovensko planinsko društvo“ je brezdvomno sijajen pojav našega narodnega in družabnega življenja. Ono veže v sebi vse sloje narodne družbe na polju plemenitega in zdravega športa. Peščica navdušenih idealistov, na čelu jim nestor slovenske turistikke, nepozabni, skrajno taktni in ljubeznjivi Kadilnik, vzbudila je misel — skoro je tega že dvajset let — osnovati „Slovensko planinsko društvo“. Z doslednostjo, ljubeznijo, trudom in veseljem, ne boječ se nikakih zaprek, je vpeljala planinsko društvo v življenje — previdno vodeča mlado društvo, veseleča se njegovega napredka, razvoja in danes: širom slovenskih planin opazate in čutite delo skrbne centrale ter procvitajočih podružnic!

Gotovo velik in lep napredek!

Podružnice so navezane na osrednji odbor. Ta ima prejkoslej kakor pred domalega 20 leti v rokah vajeti celega društva. Vsa organizacija društvena se je obnesla dosedaj dobro. Celota je funkcionirala kakor dobro urejen, pazljivo oskrbljevan motor.

Brrr! kar naenkrat se je nekaj pripetilo. Nekaj kolec celega mehanizma je odpovedalo službo. Stroj ne funkcionira več tako, kakor prej. V navidezno pravilno delujočem mehanizmu se je odlomilo nekoliko zob pri kolescih, in stvar je s tira. Razumen mehanik nemudoma preišče vzrok zapreke in napak, odstrani ono, kar je zakrivilo, da se je porušilo ravnovesje starega stroja. Stare, obrabljene dele nadomesti z novimi — kajti, stroj mora naprej, to hočejo vsi.

* * *

Popolnoma naravno je, da so se s procvitajočim osrednjim društvom ojačevale bolj in bolj, tudi njegove podružnice. Ni več tako, kakor je bilo pred okoli 20 leti. Podružnice so se iz prvotnih predstraž narodne planinske vojske razvile v močne predbojevniske oddelke — v manjše kore, ki stalno stražijo domače planine pred grabežljivostjo tujih, nam sovražnih krempljev. S procvitom osrednjega društva se zavedajo tudi podružnice svojih vedno večjih nalog — zavedajo se, da se jim je v resnih časih in v času potrebe prvim postaviti v boj, in sicer samostojno!

Ljubezen do njihovega domačega kraja je podružnicam vir vedno novih moči, jih izpodbuja k podvojen, potrojeni delavnosti in — least not least — finančni požrtvovalnosti.

Predvoj se v svojih pozicijah utrjuje, gradi si utrdbne na trdnem pobočju planin — visoko, da lahko pregleda nje mu v obrambo poverjeni

teren, svoj, rekel bi, ožji del slovenske domovine njega se oklene, svest si celokupnosti cele armade, s tem večjo požrtvovalnostjo, čimveč je sam delal, čimveč je sam žrtvoval. Ljubosumno straži svoj okoliš, in popolnoma naravno je, da hoče tudi on odločevati tam, kjer je sam največ storil. Nekaj bolj naravnega si niti misliti ne morem.

To uvideva, ako hočete, tudi generalni štab in v tem razumevanju dejanskega položaja stopi v čim najtesnejšo zvezo s svojimi predvoji-podružnicami, ker ne vidi več v njih zgolj predstraže, temveč že važen, odločujoč del glavne armade, ki mora pri danih dispozicijah samostojno delovati v svojem območju.

Previden in izkušen vojskovodja skliče načelnike predvojev v svoj stalni generalni štab. Tako zahteva to zdrava in pametna organizacija vojske. Edino le taka organizacija zasigura nado na uspeh — na zmago!

* * *

— Vidite, milostna! Naše planinstvo je rastlo neopaženo. Odrastlo je tistim hlačkam, katere so nam ušili pred skoraj 20 leti. To društvo, hvala bogu, raste, ojačuje se zmagovito in ima vsepovsodne simpatije celega slovenskega naroda na svoji strani, na vseh straneh ima podružnic vedno več in več, vedno večjih in močnejših. To društvo dela več, nego so dnevniki navedli iz poročila g. tajnika, ki je po njih referatih sodeč, celo utajil zgradbo „Prešernove koč“ na Stolu.

Taka masa navdušenih planincev zahteva primerne vodstva; posamezni deli zavedajo se bolj in bolj svoje plemenite naloge — in svoje odgovornosti napram sodniku-narodu — in ker je tako jasno, da 2 × 2 ni 5, hočejo ti posamezni deli, te podružnice glavnega društva v razmerju svoje važnosti in velikosti imeti tudi svoj upliv saj tam, kjer se gre za kraje, ki so izročeni njihovi skrbi in požrtvovalnosti. Ti deli zahtevajo prave faktičnim razmeram odgovarjajoče organizacije!

— Ali si morete, milostna, misliti kaj pravičnejše zahteve?

— Pa vendar, ta ton — — ko le pomislim, kako je bilo, ko — —

— Čisto naravno! Naši nežni deci so se razširila pljuča. Iz nežne igračice je vzrastel čvrst in zaveden fant, po planinsko zavriska, da odmeva od Drave do Soče, odkritosrčno pove, — vse brez tiste grde konvencionalne laži, pove, kaj misli in kaj hoče — —

— Sitni ste, gospod profesor, mi nismo tega navajeni.

— Milostna, — le glejte ga, saj je ta fant kri svojih očetov, v njem polje kri njegovih navdušenih prednikov, veselite se ga, da ne taji lastne prave pristne slovenske krvi. Ta ne bode nikdar izgubljen in — z njimi — s podružnicami se omlaja srce naše centrale, našega osrednjega društva z novo delaželjno krvjo.

— Ste nepoboljšljivi! — da ne pozabim, gospod profesor, kako Vam dopade moj novi klobuk? Že več, nego pol ure poslušam Vaše fadese — negalanten Ste postal — hvala na Vašem pouku — —

Tržiške novice.

Gospa Pavia Pollak, vdova po velikem dobrotniku družbe sv. Cirila in Metoda, umrla. Nenadejano je zadela slovenski narod zopet velika izguba. V soboto zvečer pripeljala se je blagopokojna gospa iz Ljubljane v Tržič. Na kolodvoru jo je čakal voz, in ker je bila sama, povabila je še drugo gospo, da se prisede na voz. Pred cerkvijo sv. Andreja sta se poslovili obe gospe, ko pa je hotela gospa Ahačičeva — povabljenca — izstopiti iz voza, ji je spodrnilo in je padla z voza. Tega se je gospa Pollakova tako prestrašila, da se je tresla po vsem životu, še ko je prišla domov. Vvedla se je k mizi, da bi popila skodelico kave, naenkrat pa se je zgrudila onesveščena na tla. Prenesli so jo v postelj, v nedeljo pa je preminula, ne da bi se še zavedla. Bila je prava vzorčana. Še vedno se je z veliko ljubeznijo spominjala svojega moža, gospoda inženirja Viljema Pollaka, in ni je bilo veselice tržiških narodnih društev, da bi ne bila poslala svojega prispevka. Bila je duševni edmev velike duše nepozabnega inženirja Pollaka. — To so društva tržiška tudi upoštevala, in njen pogreb je bil na vse časten. Udeležila so se izpreveda društva: slov. bralno društvo z zastavo, „Sokol“ in vrtec družbe sv. Cirila in Metoda, pevski zbor obeh društev pa je, pomežen s k pogrebu došlimi ljubljanskimi pevci, zapel pred hišo, v cerkvi in na pokopališču žalostinke. Bodi ji lahka zemlja in trajen spomin!

Iz Železnikov. O, blaženi Železniki! Pred par leti in sedaj, oh, kar beseda mi ne gre iz ust, pogubljeni ste za cel rod, poslušajte, za eno človeško dobo; prubljen si ti, predragi kraj, žal mi je zate in zakaj tudi ne, ker sama hudobni duh te ima že v krempljih, te drži za vrat in te ne bo več izpustil. To je prav gotovo, saj so gospod župnik sami to povedali na priznici, in oni se menda ne zmotijo v takih stvareh, saj duševni so včasih obiskavali — črno šolo, sedaj pa ne vem, jaz nisem bil zraven, pa kaj malega je gotovo še ostalo in jaz bi skoro verjel. In zakaj tudi ne, ker govori z vso energijo, s patosom kakega učenjaka-governika, res pravi Demosthenes. In če bi bil tujec in bi sišal potem zunaj cerkve ali v gostilni ali v kaki privatni hiši čez njega kaj govoriti, bi se postavil zanj in rekel tem, vi ste lažniki, opravičljivi, ne zaslužite drugega kot pokel, čisto prav je govoril. No, ker pa misem tujec, napol pač, mu tega ne verjamem in mu rečem v obraz, da to ni nič drugega kot umazana, nesramna, le klerikalcem lastna reklama za bodoče volitve, iz mamena, da bi na katerikoli način že prišli do zmage in potem gospodarili po svoje, držec se gesla: „Proč s tona, ugonobimo tako ali tako omega, ki ne trobi v naš rog, če je prav poštenjak, to nič ne de, ubogatiti nas mora.“ In vi, železniki klerikalci z župnikom vred, bi delali tako, da še celo jermena bi rezali s hrbtov poštenih ljudi in prav nič bi se ne razlikovali od onih, ki so v španski inkviziciji igrali tako nesramno ulogo. Priznati mi morate in reči: „govoril si“. No pa mislim, da do tega ne bo prišlo. Železnikarji imajo preveč v glavi, morda več, kot župnik misli — sicer bi delal drugače —, da bi se pustili skozi tako brezstridno reklamo ugnati v kozji rog. In ali se to spodobi, da se na priznici ali kje drugje na tako podel način agitira, ali je duhovnik zato postavljen, da bi v cerkvi, mesto da bi božjo besedo oznanjeval, ljudi takorekoč s silo prisilil, da bi šli z njim volit. Le tako naprej, saj bo vaša škoda, saj vi delate, da vera peša. O, predragi, velik račun vas čaka; Kristus ni tako delal, on je poučeval edinost, ljubezen, kako lepe besede, seveda pri vas samo na jeziku, v dejanjih pa še govora ni. Ali je to ljubezen, vprašam vas, če se ljudje vedno bolj sovražijo, razdvojujejo, da bi se kmalu stekli, ali je to ona čista ljubezen, ki jo je naš Bog učil, rekoč: „Otroci, ljubite se med seboj i. t. d.“? Ali se tako držite njegovega nauka? Lep namestnik božji ste, ko le nato gledate, kako bi škodovali tistemu, ki z vami ne drži. Ali se tako ljubi svoje sovražnike? Ali je to sploh delo tako visokega dostojanstvenika? Kaj je duhovnom treba v politiko se vmešavati? Nič! Samo takrat se postavite, kadar bo kdo učil krivo vero, ali pa kaj družega, kar je nasproti njej, drugače se pa držite svojih reči. V Železnikih je to temmanj treba, ker so ljudje pošteni in niso hudobni; kdor to pravi, je lažnik. Ako je bil trg pred vašim prihodom in še prej, skozinskoz verem, da smem reči, že o pobožen, so se li ljudje z vašim prihodom mar odtujili cerkvi in njenim naukom? Nikakor ne! No, če jih pa kdo le vedno in vedno zbada in draži, potem bi pa bili neumni, če bi se pustili dotičnemu pometati. Seveda potem so liberalci in brezverci. Če dražiš žival, katerokoli hočeš, boš videl, da se ti bo branila. In kako ne človek, ko ima vendar razum in prosto voljo, katero mu je Bog sam dal. Kako pridete potem do tega, da bi ljudje delali zoper svojo voljo, tako kakor vi hočete? Ali je to mar še prosta volja? To je terorizem! Pustite torej človeku, kar mu je podeljeno od nekaj višjega, in ne podirajte, kar je Bog sezidal, katerega zvest služabnik hočete biti. Nazadnje vam svetujem, pustite rajši tiste vaše nepriljubljene agitacije, opravite tako nič ne, ker Železnikarji dobro vedo, kaj bo, če bi vaša stranka prišla na površje. Ljudje, veste, so dandanes že preveč „zbrintani“, da bi se že od vsakogar pustili komandirati, tisti čas je minul, bil je pač, ko ste lahko delali, kar ste hoteli, pa težko, težko, da bode še prišel in s svojimi prijatelji lahko zapojte:

A žal je še meni
O stranka, po njem.“

Povod k temu mi je dal neki 50letni kmet-poštenjak, ki je bral nekolikokrat „Domoljuba“, in ga, ko je izpregledal, kako da laže, z gnjusom proč vrgele rekoč: „tak pobožen list pa tako laže, to je pa že preveč“.

Izlet v Trst. Narodna delavska organizacija v Ljubljani priredi 8. maja t. l. izlet v Trst s posebnim vlakom ob polovični vožnji cen. Vožnja bo stala v III. razredu iz Ljubljane v Trst in nazaj le 5 K 80 v. V Trstu so že v tiru vse priprave, da bo bivanje izletnikov v Trstu kar najprijetnejše. Ogledali si bomo razne znamenitosti in naprave, arzenal, muzej itd. Izleta ki bo trajal 36 ur, se lahko udeleži vsakdo, svojo udeležbo mora javiti osrednjemu odboru N. D. O. do 1. maja ter položiti znesek po 5 K 80 v za vožnjo, za kar bo dobil takoj izkaznico. Natančnejši program še sledi, informacije se dobe med 7. in 8. uro zvečer v društveni sobi N. D. O. Kdor želi preživeti nekaj prijetnih ur med tržiškimi Slovenci, si ogledati razne tamošnje znamenitosti, naj ne zamudi te ugodne prilike ter naj pohiti z nami v Trst.

Pozor, dragi čitatelj!

Čitaj in
Prepričaj se sam!

da je popolnoma ne-
Upravičena grozna skrb
in velika bojazen

ker se ponekod razširja med
ljudstvom

Strah
pred koncem sveta!

19. maja 1910.

Neobhodno
Važno **Halleyev komet** **Važno**
za vsakogar! za vsakogar!

ali
Bo li res konec sveta?

Prorokujejo nam, da

Konec sveta bo 19. maja, ko trči
Halleyev komet ob našo zemljo.

Glej sliko! Halleyev komet **Glej sliko!**

že vidimo s prostim očesom
v izložbah vseh knjigarn in trafik.

Zato se poučimo natanko,
kako in kaj bo s tem kometom!

in kupimo si poljudno-poučno razpravo
S sliko! v 3. snopiču „VEČ LUČI!“ S sliko!

Cena 30 v, s poštnino 40 v.

Dobiva se v vseh knjigarnah in trafikah.

Vsi narodi si belijo glave

Kako se reši to interesantno in pe-
reče vprašanje pred koncem sveta?

Vsled ukaza našega trgovskega ministra se ma
ljudstvo na Kranjskem, Primorskem in Dalmaciji
poučiti v šoli in v cerkvi o tej zvezdi repatici.

Zatorej

Ljudje božji, pamet! Korajža veljal!

Na Gorenjskem se dobiva ta brošura:

Kranj:	Anton Adamič Knjigarna „Ilirija“ Tiskarna Iv. Pr. Lampret.
Radovljica:	Oton Homann, trafika.
Tržič:	Leopold Lavš.
Škofja Loka:	Matej Žigon, trafika.
Železniki:	Karol Dolenc.
Jesenice:	Jakob Mesar št. 100. Julija Schwarz na kolodv.
Javornik:	Leopold Zore.
Bled:	Ivan Pretnar.
Lesce:	Ivan Legat.
Boh. Bistrica:	Mijo Grobotek.
Kamnik:	Marija Ažman, trafika.
Šiška:	M. Francot, Spod. Šiška na kolodvoru. J. Kotnik, trgovec v Sp. Šiška.

Radovljiške novice.

«Moč Uniforme», ki so jo ponavljali pre-
tečeno nedeljo naši marljivi diletantje, je vspela
vsestransko. Ocene ne pisemo podrobneje, ome-
njamo, da nam je «Občinska seja» bolj ugajala,
kakor zadnjic, ker so se odborniki obnašali bolj
«leseno» ali recimo po naše, naravnije. Obisk je
pokazal, vreme je bilo naravnost «grozno», da je
naše ljudstvo dovetno za predstave — in to naj
bo našim vstrajnim diletantom v spodbudo, da
nadaljujejo svoje pričetno delo.

Letošnji nabor za radovljiški okraj se vrši
v dneh 28., 29. in 30. aprila. Kako izpade in ko-
liko jih bo «tavglih», prihodnjic.

Naša «liberalna» in «pristranska» «Posojil-
nica» je priskočila prva na pomoč hudo priz-
detim pogorelcem na Brdih z zdatnim do-
neskom 1000 K, beri: tisoč kronami. Ako
vpoštevamo, da je pogorelo popolnoma 7 gospo-
darjev in dva le deloma, tedaj se morajo pogo-
relci veseliti tega velikanskega daru — povprečno
so dobili posamezniki 100 do 200 K in to tembolj,
ker smo prepričani, da priskočijo tem nesrečnežem
še z izdatnejšimi darili na pomoč vse one mnogo-
brojne posojilnice, ki se kar topé krščanske lju-
bezni do svojega bližnjega in teh je na Gorenjskem
precej. — Imenovani dar sta takoj razdelili poso-
jilniška odbornika gg. Iv. Sartori in Fr. Mrak. Tu
je pač veljal pregovor: Kdor hitro, dá dvakrat ča.

Afera Praprotnik-Kleindienst pred
sodiščem. 19. t. m. se je vršila pred tukajšojim
okr. sodiščem obravnava proti Ivanu Kleindienstu
iz Pretrga radi udarca, ki ga je na velikomočno
soboto dal pokojnemu Petru Praprotniku. Sodišče
ga toži piestopka po § 431 k. z., tedaj radi lahke
telesne poškodbe. Zastopnik vdove umrlega
Praprotnika dr. M. Triller (pisarna dr. Vilfana) je
predlagal, da se odstopijo vsi akti posvetovalni
zbornici c. kr. d.želne sodnije v Ljubljani, da se
izrazi o daljnem postopanju. O izidu obravnave po-
ročamo pravočasno.

Požar smo zopet imeli in sicer dne 19. t. m.
Goreti je pričelo ob 2. uri zjutraj v sredini vasi
Zgoše, občina Begunje nad Radovljico pri po-
sestniku I. Gasperinu po domače «Jajcetu» in sicer
je ogenj nastal v skednju. Ker je bil ravno takrat
velikanski vihar, bati se je bilo, da pogori cela
vas in vsa zoamenja so kazala, da dobimo v naj-
krajšem času žalostno pogorišče. Plamen je hitro
svignil na hlev in hišo imenovanega posestnika in
in tu je bila vsa pomoč zastoj. Zrtvovati se je
moralo to skupno poslopje ognju in vsa delo mno-
gobrojnih sosedov kakor tudi takoj prihitevših po-
žarnih brambovcev iz Begunj se je osredotočil na
varovanje sosednjih hiš, ki so v pretežni večini
krite s slamo. Toda ves napor bi bil zastoj, ko
bi ne imeli Zgošani vodovoda te nekoristne na-
prave. Zgošani morajo biti iz srca hvaležni vsem
onim zastopom, v prvi vrsti radovljiškemu mestnemu
zastopu, poseba pa dr. Vilfanu, ki se ni plašil
nobenega dela in nobene poti, da smo dobili v
tako kratkem času tako drag vodovod — da ne
objokujejo take nesreče, kakršno je zadela sosedne
Brdjane. — Klub silnemu naporu združenih de-
lavcev niso mogli rešiti v neposrednji bližini se
nahajajoče lesene in s slamo krite hišice sosed
Goričnika. Revez je ob svojo hišico. Ko so pa pri-
bitele na gorišče požarne brambe iz Mošenj, Bleda
in Radovljice, je bila vsa nevarnost odstranjena,
kajti v šestih mogočnih curkih je brizgala voda na
onemoglo pošast. — Oba pogorelca sta bila zava-
rovana, seveda samo za vstresje, drugo je žrtev
ognja in trpela bodeta mnogo škode, posebno je
prizadet Gasperin. Mož si je bil namreč pretečeno
soboto prekril vse poslopje s cementno opako,
imel je nad 50 stotov sena in vsa sobna oprava
je deloma vžgana, deloma pa vodi uničena. —
Kako je nastal ogenj, se še ugiba. Nečloveško se
nam zdi obdolžba, da je zažgala neka beradica,
ker so ji odrekli pri Gasperinu prenočišče. No, ko
bi ta žena povsod tam zažgala, kjer so ji že od-
rekli prenočišče, potem bi radovljiškega okraja ne
bilo več. Bolj verjetna se nam zdi sumnja, da je
ogenj nastal po neprevidnosti, ker je menda Ga-
sperinka spravljala pepel, ki ga je silni vihar ošvil
in vsled tega je nastal ta usedepol ogenj.

Izpod Begunjščice.

Škof Bonaventurov materjalizem
in njega vpliv na priprasto ljudstvo.
Kam plovemo? Razmotrivajoč velik požar v
sosednjem Brdu, kjer je siromakom vse zgorelo in
je pri reševanju živine ponesrečila posestniku Až-
manu tudi njegova žena, pripominja k temu po-
govoru popolnoma resnega obraza posestnik J. V.
iz B. okrog njegja stoječim: «Ažmance ni toliko
škoda, saj si bo Ažman lahko drugo ženo dobil
in z njo še — denar; pač bo po rajni moral
pogreb plačati, pa to bo že vtrpel; druga pa je,
kako si bo siromak zopet nabavil krave, junce,
teleta in prašiče». Ali ni to vzvišeno, nežno,
dušno-čuteče?

Škof Bonaventura — papež. Na to se
zasuče pogovor na škofa Jegliča, kakor znano na
tukajšnjega ožjega rojaka. Naš škof so pa res
«keric» meni I. I. iz B.; z Dunaja so dobili kar
pol milijona «za senkengo», v Ljubljani pa so jim
dali tudi 25.000 K, tako jih imajo radi; kmal' bode
tudi še «naprej prišli» — naredili jih bodo še za

— papeža. Ali se je čuditi navzlic takemu materi-
jalizmu in taki zavednosti našega preprostega
ljudstva? — Ne. Ni čuda, da se ljudje kar na
javnih prostorih pobijajo liki nadležne maube. Go-
spodje duhovniki, to so radovi vaše nestrpnosti,
vašega neprestanega hujskanja. Prognali ste iz
hramov božjih nauk o Kristusovi ljubezni, mesto
njega pa ste zasejali v ljudska srca sovraštvo, ma-
ščevalnost, srd in jezo. In tem ostudnim lastnostim
pa ste dali za podlago grd materjalizem, čigar na-
čelo je: pohlepnost po denarju za vsako ceno.

Novice iz selške doline.

Iz selške doline. Veselice bralnega društva v
Dražgošah so vedno dobro obiskane, kajti na
njih se dobi vedno poštena in neprisiljena zabava.
Tako je bilo tudi zadnja nedeljo, ko je to društvo
priredilo veselico s petjem, tamburanjem in burko
«Trije ptčki». Vse točke so se povoljno izvršile,
samo pri petju moramo grajati, da ga je bilo — pre-
malo. Vzrok je bila menda hripavost. Tamburaši
so znatno napredovali od zadnjč in pri burki mo-
ramo predvsem pohvaliti, da so igralci tako dobr
znali svoje vloge. — Tuji gostje smo skoro z za-
vistjo odhajali z veselice, ko smo videli, kaj vse
premoroje male in hribovske Dražgoše, česar pa
ne premoroje drugi večji kraji v dolini. Živo pa
se pogreša v Dražgošah primernega prostora, kjer
bi se vršile take prireditve. Temu pa hoče baje
bralno društvo od pomoči s tem, da si postavi svoj
društveni dom. Ker bodo pa društveniki sami to
težko zmogli, naj bi rodoljubi od drugod prispe-
vali k tej zgradbi. Vrlim Dražgošanom pa kličemo:
Le krepko tako naprej!

Iz Dol. Dobrave. (V Dobravski gostilni.)
— K. No, Štefan, kod si pa ti hodil? — Š. Po
žirovskem vrhu sem kupoval krave. — K. Ali si
kaj kupil? — Š. Ja, kaj bodem kupil, saj ti ne
veš, kaj je sedaj tam gor, kamor sem prišel.
Sama Dobravska zadruga, to je govorjenje. Tedaj
si mislim, danes ne bo nič s kupčijo in se obrnem
proti domu. Spotoma srečam občinskega sluga,
ne bodi si, pa zopet je bila zadruga na vrsti.
— K. Obč. sluga ti je pa že vedel kaj več po-
vedati, saj je bil svoj čas poslovodja dve leti pri
zadrugi, in ravno takrat je kazal primanjkljaj
šest tisoč kron. — Š. A tako, kako je pa pazil
kot poslovodja, da je tako prišlo? — K. Ni
mogel, ker je med tem časom zidal hišo. — Š.
Ima li občinski sluga svojo hišo? — K. Da, ona
tam dol za vodo je njegova. — Š. To je pa ena
ta lepših hiš na Dobravi, potem pa že ni mogel
dovolj paziti; zakaj pa ni šlo potem takoj na
kant, ko je bilo toliko primanjkljaja? — Pravijo,
da je bil ta čas gospod Zavrl, da ni šla na kant,
pa jaz ne vem tega, nekateri pa dobro vedo. —
Š. To bo pa še smola? — K. Težko, če ne bo.
— Š. Kajpa, ali ni bila Zadr. zveza vsega prev-
zela, kot so mi danes nekateri pripovedovali. —
K. Res je to, trinajst jih menda to ve, da je
Zadr. zveza po svojem pooblaščenju prevzela. —
Š. Kako se je imenoval pooblaščenec? — K.
Revizor. — Š. A tako, sedaj se pa spominjam,
ko so v Poljanah govorili, kako je en gospod z
imenom „revizor“ vriskal v gostilni v Srednji
vasi pri Anžonovcu. Ju-ju-hi-hi. Ju-hi — pa —
sem — vjel — Dobrave. — K. Jaz pa rečem,
da jih ni le vjel, ampak celo objel, ako bode
tako, kot sedaj kaže. — Š. Tako ti povem, pri-
jatelj, sitnost je s to zadevo, posebno, ako je še
kaj zapeljivosti vmes. — K. Pozdravljen, Štefan,
bodeva pa drugič kaj kupila. — Š. Ja, kaj?
Danes bi bil lahko v vsaki hiši kupil zadrugo,
te pa nočem, naj jo ima le tisti, kdor jo je
prevzel.

Gorenjci! Zahtevajte „Gorenjca“
po vseh gostilnah in kavarnah!

Otročje oblekce

spomladanske in letenske

priporoča v največji

izberi in po zelo

nizkih cenah

trgovina

Iv. Pfeifer

velika zaloga modnega in
manufakturnega blaga.

oo Konfekcija. oo

Novičar.

Prepovedan sokolski zlet na Koroško. Gorenjska sokolska zupa je hotela poleteti dne 5. maja 1910 v St. Jakob v Rožno dolino, kateri zlet pa je okrajno glavarstvo v Beljaku prepovedalo. Vložen je rekurz na deželno vlado v Celovcu.

Najnovejši in zelo praktični vozni red, veljavni od 1. maja do 1. oktobra, s koledarjem za leto 1910 je izdala uprava «Gorenjca» v Kranju. Pregledal ga je visji železniški uradnik. V tisku je danes in se bo razpošiljal v pondeljek. Dobival se bo v nekaterih knjigarnah in po trafikah. V prihodnji številki ga prilozimo svojim cenjenim naročnikom.

Novi vozni red izkazuje nekaj prememb. Na gorenjski prog: Iz Ljubljane odpelje prvi zjutraj ob 7. (tri minute prej), pride v Kranj ob 7:56, drugi vlak odide že ob 9:12 (14 minut prej, v Kranj dojde že ob 9:54 (sedaj ob 10:09), opoldanski vlak odpelje iz Kranja minuto pozneje (12:31), popoldanski vlak ob 3:30, odpelje 2' minuti pozneje kakor sedaj, večerni vlak odhaja iz Ljubljane 2 minuti pozneje kakor sedaj, večerni vlak odhaja iz Ljubljane ob 6:35 in pride v Kranj ob 7:24, torej 13 minut pozneje, ponočni vlak odpiha ob 10:10 (10 minut pozneje). Od 29. maja ob nedeljah in praznikih vozi iz Ljubljane še vlak ob 5:40. — V Ljubljano prihaja vlak ob 7:09 (sedaj 7:12), 11:20 (11:23), 4:17 (4:15), 6:58 (6:49), 8:15 (8:42), 11:22 (11:08). — Na tržiški prog: z neznatnimi izpremembami. — Na kamniški ostane vse neizpremenjeno. Kakor čujemo, hoče železniška uprava v jeseni uvesti zadnji ponočni vlak še nekoliko pozneje, da se ustreže večkrat izraženim željam prebivalstva po tem vlaku. Želeti bi le bilo, da bi imel še vlak, ki dojde iz Celovca ob 12:53 na Jesenice zvezo z Ljubljano oziroma saj uro prej z Jesenic.

Mestna hranilnica v Kranju je izdala za 17. upravnno leto računski zaključek, iz katerega naj navedemo nekaj števil: Denarnega prometa je imela v preteklem letu ta hranilnica 5,799.545 90 K. Hranilnih vlog je imela leta 1909 4,552.806 74 K, hipotečne posojila znašajo 2,962.572 53 K. Skupni čisti dobiček za leto 1909 znaša 32.956 18 K. Splošni rezervni sklad znaša 245.481 47 K ali 5,39% vseh hranilnih vlog. Tedaj bo mogla naša mestna hranilnica po pravilih že prihodnje leto darovati v občine koristne namene več tisočakov. Le vrlo naprej!

Opozarjamo na danšnjo gledališko predstavo «Nioba», ki se vrši zvečer v narodni čitalnici v Kranju in posavlja jutri ob sedmih zvečer kot ljudska predstava. Pravijo, da je ta angleška burka jako zanimiva.

Brzjav raz Halleyovega kometa. Z neznano hitrostjo se nam približuje prorokovana ropatica in o tej vesoljni selitvi je potreba nekoliko skupnega dogovora. 19. maja pred jutranjo zarjo priplove komet, kakor se nam javlja, v naš starodavni Kranj ter se ustavi nad koledversko restavracijo. Prednji njegov del bo objel naš cerkveni zvonik, in njegov rep razlezel se boče čez Šmarjetno goro do Sv. Jošta. Umevno, da ga sprejememo z vsemi pristojnimi častmi. Društva z zastavami, koncentrirajo se ob železnici mimo restavracije do novega mosta z nanovoobjavljenemu kranjsko godbo. Od tu odplovemo v natančno določeni smeri (če ne bo veter pihal) na krasno razsvetljenem kometovem repu — liki srednjeveške coprnice na metlah — v sinjo višavo. Ker nam je na tem, da bomo dobro preskrbljeni s potrebnimi provizijantom, svetujemo pokupiti vse kodlačeve klobase, cel vrt Suhadolnikove solate, najmanj dva voza zemelj (Kranjski peki pekó buje že cele noči, op. ured.) in kar je glavno: oni sod Mayerjevega cvička, ki samotari v kotu (oni, čez katerega ne vidiš, niti na stolu stojec) in ker bo mrzla noč, kakor je bila potrebna, cel zaboj Fockovega brinjevca, kakor tudi vse odeje, kar jih premoremo. Ljubljanski Kunčič, znani megolov pripelje nam dva vagona najbolj finih zakljev ter bode lastnoročno basal vanje ta šmantan ciankalij. Pred vsem se nam je zediniti glede sestanka. Pred solničnim vzhodom ne bo mogoče pometati vseh zaspancev iz gorkih postelj, najprikladneje menda bo, če komet pričakamo isti večer v veselih družbah pri čašah rujnega vinca, saj si bomo imeli toliko povedati (posebno zaljubljeni) zadnje tre-

notke na tej ubogi materi zemlji, ki bo uničena po ciankaliju. Za rep pripeti bodo oni lažjivi astronomi, ki nas strašijo s prikaznimi tako nedolžnih repatih zvezd, naj si jo od blizu ogledaj, ker so tako kratkovidni, da potrebujejo dolge daljnogleda, preno spazijo tako neznano velike zvezde. Prednost za temi imajo: avtomobili, biciklisti, zrakoplovci i. t. d. in ker bo izvrstna zveza z brezžnim brzojavom, na vse druge svetlove, (za katere bomo seveda le vedeli) je izključen vsaka zmešnjava. O plovsemu sporedu prihodnjic. Bog dal le lepo vreme!

V kaznilnici v Begunjah je dne 10. t. m. umrla v 31. letu Friderika Zeller, znana po celi naši monarhiji izza leta 1906 izvršenega umora na Semeringu. Porotno sodišče v Ljubnem na Štajerskem jo je obsodilo na smrt na vešala, a cesar jo je pomilostil v 20letno ječo. Sedaj ji je smrt olajšala dolgoletno ječo. Stara je sedaj 31 let.

Pozor pred potniki! Po Kranju in po Gorenjskem se klati zadnji čas nek potnik iz Ljubljane, ki krošnjarji z raznimi tiskovinami in koledarji. Nabrisal je že več strank, ki so kaj naročile pri njem. Vrhutega pijančuje po gostilnah in kavarnah, slednjič pa jo odkuri. Marsikdo ga gotovo pozna. Vsakojake slučaje prosimo naznaniti našemu uredništvu, da stopimo takemu potepuhu na noge.

Z Jesenic. Naše učitelstvo je v neznanih razmerah. Neosnovani, zlobni napadi se vrše od gotove stranke dannadan. V katoliškem domu pa se je obrekuje in sramoti brez vsakih mej. In to vse brez povoda, ker vsakdo lahko ve, da se učitelstvo ne uletezuje aktivno politike in izpolnjuje nad vse svojo dolžnost, ki jo tudi mora, kajti, špijonov ima nešteto, ki zalezujejo v svoji nizki škodoželjnosti vsak korak in postavljajo za spione v ta namen tudi učence, ki naj toraj denuncirajo svoje učitelje. Neverjetno! V teh razmerah naj vzgaja učitelj deco, katere se učitelj ponižuje, obrekuje in se mu grozi s kaznijo. Tako n. pr. si pravijo otroci med seboj, da bodo kazensko prestavljeni vsi učitelji, akoravno niso prav ničesar zakrivali, kot to, da se jih prav neusmiljeno službeno izkorišča. Poučuje v besnicah, kjer je toliko otrok, da morajo sedeti po tleh, kjer je toliko prahu in vročine, da neprestano bolehaajo, kjer je sploh higiensko stanje tako, da bi se sploh moralo poučevanje v takih razredih prepovedati; grozi se učiteljem zato, ker vestno izpolnjujejo svojo dolžnost, a se morajo s svojimi dohodki pravcato boriti. Svoj prosti čas mora uporabljati za stranske dohodke. Občina, v kateri ostane delo učiteljev, jim je po brezvestni zaslugi neke stranke odvzela stvarino, ker ona ima baje denar samo za klerikalne hujskače, ne pa za izkoriščane učitelje. Prišlo je že tako daleč, da je sedaj pravkar vsaka baba že šolski nadzornik in ni drugega pogovora med nahnjskanimi klerikalci kot zaba-ljanje nad učitelji. Če je kak bog na t' nami, tedaj mora ta gotovo kaznovati brezvestne hujskače, ki so to zakrivali. Ker pa učitelstvo noče službovati v tako slabem kraju, kakor so Jesenice, zato ni čudno, da izkuša priti v boljše kraje. Učitelj Schiffer, Salberger, učiteljica Salberger so sedaj vložili prošnje za boljše mesta, g. nadučitelj se potezuje za drug kraj, g. Pibovec se tolaži z ministrstvom in tudi ostale gospice učiteljice upajo, da jim priloznost odpre upanje na druge službe. To je odpor učiteljskih oseb, ki se nasilnosti ognejo in dajo prostor drugim močem, ki si želijo prenašati surovost. Če bo slo to tako naprej, tedaj bodo postale Jesenice kraj, kamor se bodo pošiljali le še lahko disciplinirani učitelji v blagor in korist onih, ki rabijo napram inteligentnemu, požrtvovalnemu in nadarjenemu učitelstvu brezvestno sirovost. Čas nam pokaže, kako se razreši vse to in že lahko v naprej sodimo.

Občni zbor moške in ženske podružnice družbe sv. Cirila in Metoda v Kranju se boče vršil v srede dne 4. maja t. l. v prostorih «Narodne čitalnice» ob poldevetih uri zvečer. Z občnim zborom boče združene tudi predavanje odposlanca osrednjega odbora in pa zabaven večer. Občni zbor se vrši pri pugnjenih mizah.

Kadar kličete kmečki ljudje zdravnika iz mesta, saj vedno povedo približno bolezen bolnikovo, da se tako na ta način izogne marsikakni nepriiliki, n. pr. da se mora zdravnik vrniti natanj in vzeti seboj potrebno orodje. Zlasti bi bilo to

priporočati babicam na deželi, naj vedno napišejo na listek nujno potrebo bolnice dotičniku, ki pride iskat zdravnika.

«Domoljubov» pisar iz tuhinjske doline priobčuje, pardon! maže v «Laziljubo» različne napram moji osebi poniževalne-sramoteče spletke, s katerimi iz duše hrepenenče vsestransko podpisane mu škodovati želi, zato išče dlake v jajcu okoli njegove soproge. Dolgo nisem vedel, kaj bi pravzaprav rad ta mazač, no, sedaj se je pa izdal. Pravi, da bi rad škodoval moji ženi, skozi katero škodo naj bi jaz čutil udarec od omega osla, kateri je parkrat zoper mojo malenkost v «Laziljubo» rigal. Kaj, kako lep sistem? Kdo pa si ti, ki znaš take čudnosti? Če si postenjak, podpiši se! Ne skrivaj se za dr. Ign. Zrnika v svojih hudobijah. Čuj! Za norca spoznam istega mojega dobrotnika, kateri mi po § 99. kaz. zak. deli usmiljenje, ter prizanaša. — Toži, če si mož! — Ker mi radi različnih poslov ni mogoče podrobneje odgovarjati «Domoljubovemu» dopisu, hočem v prihodnjih tednikih «Gorenjca» javnosti natančno in resnično pojasniti oni zvit «Domoljubov» članek, njegovo smer in luciferske nakane. Povedati hočem tudi mnenje boljših mož Tuhinjcev, kako oni grajajo na tihem «Domoljuba», a javno ne smejo. Dotlej na svidenje! Šmartno v Tuhinju, 20. aprila 1910. Viktor Engelman.

Is Skofje Loke. Občni zbor okrajne bolniške blagajne v Skofji Loki je bil sklican za preteklo nedeljo, t. j. dne 17. t. m. a se ni mogel vršiti. Čudno se nam zdi, kako more odbor sploh kaj delovati, ako nima nobene seje in to skozi celo leto. Občni zbor je preložen.

Prve kukavice smo slišali dne 17. t. m. v loških hribih.

Processija na železnici. V Italiji med postajama Vinocardo in Milanom je slo procesija preko železniške proge. V tem času je prišel vlak in daval znake, da se ogne ljudstvo s proge. Ker pa so bili vsi znaki in opomini zastoj, je strojevođa pognal vlak in je razdelil sprevod na dva dela. Ogorčena množica je na to napadla vlak, ga hotela zažgati in linčati osobje. Orožništvo je moralo posredovati in potem je mogel vlak odriniti.

Nihče ne bi mislil

da se dajo Pekatete na toliko načinov pripravljati, kot daje navodilo kuharska knjžica, ki jo vsakomur brezplačno pošlje Prva kranjska tovarna testenin v Ilir. Bistrol.

72 43 3-1

Nihče več ne godrnja

Čez slabosti in težave.

Ako

spozná,

Ki drži želodce zdrave!

Najboljše krepčilo želodca

potrebno v vsaki skrbni hiši!

Ljudska kakovost liter K 2-40.

Kabinetna kakovost „ „ 4-80.

Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Ponaredbe kaznjive.

Glace rokavice
Prašne plašče
Predpasnike
Bluze Krila

Po prav ugodnih
cenah prodaja

I. Pfeifer
trgovina modnega
in manufakturnega
blaga. Konfekcija.

Glace rokavice
Prašne plašče
Predpasnike
Bluze Krila

Hranilne vloge

se obrestujejo po 5 odstotkov. Izdaja hranilnih
znamk.

Avstr. hranilna, kreditna in stavbena družba

reg. zadruga z om. poročtvom.

Centrala Dunaj, 6. Theobaldgasse 4. — Uradna kontrola.

Domače hranilnice

se dobe zastoj. 103 52— 3

V Kranju, dne 23. aprila 1910.

* **Novoga dunajskega župana** so izvolili včeraj, in sicer je bil izvoljen sedanji podžupan dr. Neumayr.

* **Umri** je stajerski napredni državni poslanec Vinko Ježovnik. N. v. m. p.

* **Iz državnega zbora.** Slovenski poslanec Hribar je interpeliral naučnega ministra glede Hallevevega kometa in glede opustitve vlakov med Jesenicam in Trbižem.

* **Poslanska zbornica** je v četrtek jela razpravljati o vladni predlogi glede državnega posojila. Prvi je govoril poročevalec dr. Steinwender, ki je zavračal trditve, da bi Nezak v Avstriji plačevali največ davkov. Nato so govorili Mladoš Hraske, socialni demokrat Modraček in češki klerikalec Šilinger.

* **«Slovanska Enota»** je sklenila z vsomi, proti glasovom čeških radikalcev, da se bo zavzemala za definitivno reformo poslovnika poslanske zbornice.

* **Ogrski min. predsednik Khuen** je bil v četrtek pri cesarju na avdienci.

* **Iz Albanije** se poroča, da je pri Verisoviću 12 tisoč Albancev 24 ur oblegalo 2 turška vojna oddelka. Vojaki so brzojavili v Skoplje po pomoč; ko je došla, se je morala tudi ta z ostalimi oddelki vred umakniti. En častnik in več vojakov je ujetih. Šele ko je šlo več bataljonov do Verisovića, so pregnali vstaje z bombardiranjem več vasi. Prebivalci in uporniki so pobegnili v gore.

Binkoštna veselica v svetovnoznani Postojki jami. Na Binkoštni ponedeljek dne 16. majnika t. l. se vrši v tem edinem čarobnem svetu običajna jamska veselica. Več godb in pevskih zborov bode koncertiralo v velikanskih podzemskih prostorih. Iz Trsta, Kormina, Ljubljane, Reke in Pole bode vozili v Postojno posebni vlaki po znatno znižanih cenah. Vsa jama bode slavnostno električno razsvetljena in vstopnina v jama se je znižala za dan na 2 K.

Devet mož utonilo. Pri Ostende je trčil mal parnik, ki je bil namenjen iz Antwerpena v Dover ob velik pomorski parnik, vsled česar se je prvi potopil in z njim posadka devet mož.

Lastni dom

registrovana kreditna in stavbena zadruga z omejeno zavezo v Tržiču na Gorenjskem :: vabi svoje redne člane na

V. redni občni zbor

ki se bo vršil

v nedeljo, 1. maja 1910

ob pol 2. pop. v gostilni pri Singl.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Odobrenje računskega zaključka za leto 1909.
3. Razdelitev čistega dobička.
4. Podelitev odveze načelstvu.
5. Volitev članov v nadzorstvo. (§ 43.)
6. Prememba pravil.

Opomba: Ako bi pa ta občni zbor ne bil sklepčen, se vrši drugi občni zbor ob 2. uri popoldne istega dne. (§ 60.)

109 1

Načelstvo.

Žrtve v Okoritu. Uradni podatki velijo, da je število mrtvecev 325, ranjenih je pa 99. Ranjenec je v bolnišnici 81 in sicer iz 18 občn. Vendar se pa število ranjenih za gotovo ne da izvedeti, ker rodovine zakrivajo kje katerega bolnika, katerega ne marajo dati v tujo oskrbo.

Popolnoma varno in najbolje naložite svoj denar v

Kmečki posojilnici v Ljubljani

nasproti Figovca :: v lastni hiši :: Dunajska cesta.) Kmečka posojilnica v Ljubljani podpira kmetovalce in je pravi kmečki denarni zavod.

Vloge se obrestujejo po 4 1/2 %.

!! V kmečki posojilnici je naloženo !!

:: že nad 15 milijonov kron. ::

Rezervni sklad čez 800.000 kron.

Za varnost pa še neomejeno jamči nad 3000 članov. Kmečka posojilnica je edin slovenski denarni zavod, ki je vpeljal hišne nabiralnike vlog. 26—9

Kmečka posojilnica sprejema hranilne knjižice drugih denarnih zavodov kot gotov denar

Kiša naprodaj

v Kranju št. 51

dvonadstropna z lepo prodajalno, posebno dober prostor za peka.

Več pove lastnik Ivan Potušek, brivec.

Kolesa „Pancer“

so najboljša in najtrpežnejša. To so dokazale izkušnje. Dobi se jih pri meni od 70 glt. ali 140 kron naprej s prostotekom (Freilauf). Dobi se tudi vse drugo kar se rabi pri kolesih.

Popravila se izvršujejo hitro in zanesljivo.

Potem se dobi pri meni tudi vsake vrste umetni ogenj, rakete, žabice ter vsake vrste harmonike in drugo.

Paul Bizjak

Kranj šte. 102.

Naznanilo.

Slavnemu občinstvu se naznanja, da uraduje

podružnica posojilnice v Radovljici, r. z. z o. p., na Jesencah

od 1. maja 1910

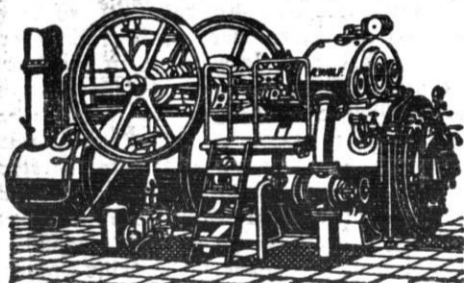
naprej v

Hauptmanovi hiši

v neposredni bližini kolodvora.

Ravnateljstvo.

Line 1909: zlata kolajna najvišje priznanje

R. Wolf Magdeburg

Buckau

Filialka Dunaj, Dunaj III, Am Heumarkt 21

Vozeči in stoječi polnoprarni in patentirani

lokomobili na vroči par

z 10 do 800 konjskih sil.

Najbolj gospodarski, najtrpežnejši in najsigurnejši stroji na moč za

249 26—14

vse industrijske in gospodarske obrate.

Skupna izdelava nad 650.000 PS

Zagrebška tovarna, tvrdke Henrik Francka sinov, v vsakem oziru novodobno urejena, izdeluje svoje proizvode izključno le iz najboljših sirovin.

V Vaš prid bode, bodete li pri nakupovanju dajati prednost temu izvrstnemu proizvodu pravemu : Franckovem : kavnem pridatku z mlinčkom, iz zagrebške tovarne.

Tovarnaška znamka.

d. Kapa V. Y 118, 8. 6. 1. V.

Ljubljana

Prešernova ulica št. 9

Gričar & Mejač

Ljubljana

Prešernova ulica št. 9

uljudno naznanjata, da je zaloga za pomladansko sezono tako v oblekah za gospode in dečke kakor v konfekciji za dame popolna in se priporočata za prav obilen poset, zagotavljajoč točno in solidno postrežbo.

Slovinci, ne zablite družbe
SV. CIRILA IN METODA!

Samo
MINLOS^{OV} PRALNI PRAŠEK

KAKOR EN MOŽ SE GA DRŽE MILIONI.

je oni, o katerem pravi znani in odlični kemik mila e
industrije, gospod dr. K. DEITE v Berlinu, da ima
veliko pralno moč,

večjo nego milo ali milo in soda
ne da bi kvaril perilo. 32 14-13

Minlos^{OV} pralni prašek je torej najboljši

kar se more rabiti za pranje perila, varuje v naj-
večji meri perilo, je poceni in daje
bližječo beloto ter je popolnoma brez duha.

Zavitek 1/2 kg stane samo 30 vin.
Dobiva se v trgovinah z drogerijami, kolonijalnim
blagom in milom.

Na debelo!
L. Minlos, Dunaj, I. Mülkerbastel 3.

Zlate svetinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najboljše kosmetično
zobočistilno
sredstvo

Seydlin

Izdovatelj
O. Seydl
Ljubljana, Spital.-Stritar. ul. 7

42 52-16
dobi se
v
letarici
Šotnik

Šivalni stroji in kolesa

Tovarniška zaloga 49 52-12

Iv. Jax-a v Ljubljani

Dunajska cesta 17

priporoča svoje najbolj priznane

šiv. stroje in kolesa

Ceniki na zahtevanje zastoj.

Glinaste peči 138 52 45

štedilnike, banje za kopeli, kakor tudi
kipe, vaze in druge glinaste izdelke v
vseh barvah, trpežne in cene priporoča

Avgust Dreise

prva in največja tovarna peči in
glinastih izdelkov v Ljubljani.

Električna gonilna sila.

Tovarna oljnatih barv, laka in firneža

Brata Eberl 212

črkoslikarja, lakirarja, stavbena
in pohištvena pleskarja

Ljubljana Miklošičeve ulice 6,
nasproti hot. 'Union'

Ustanovljeno 1842. Telefon 154.

52-83

Josip Pogačnik v Radovljici

krojaški mojster

Odlikovani 1909 na razstavah v Londonu in v
Parizu s prvim darilom: častno diplomu, velikim
zlatim častnim križcem in veliko zlato kolajno.

priporoča cenjenemu občinstvu

svojo delavnico v izdelovanje vseh vrst
oblek za gospode, uradniških uniform,
salonskih, turistovskih in loyskih oblek
ter ogrinjal.

Vedno bogata zaloga angleškega, francoskega
in brnskega sukna. — Naročila se izvršujejo
po najnovejšem kroju točno in ceno ter se
sprejemajo popravila.

Specijalist v izdelovanju trakov in salonskih sukenj.

Zajamčena je vestna izvršitev naročenega dela na-
tančno po meri in izbranem kroju ter po želji na-
ročnika. — Kdor si želi nabaviti elegantne, fine,
obenem trpežne in vsem zahtevam ustrezajoče obleke,
naroči si jih naj pri tej tvrdki in postal bo stalen
naročnik. 82 52-7

Vina

štajerska, dolenska,
goriška, vipavska,
istrijska, dalmatin-
ska, jamčeno pristna

ponuja po skrajno nizkih cenah

zadruga

282 52-21

Agro-Merkur

r. z. z. o. z. v Ljubljani.

209 52-85

Največja trgovina na Gorenjskem.

Rudolf Rus

urar v Kranju

Ravnokar je izšel velik cenik z
najlepšimi novostmi, katerega na
željo pošiljam vsakomur brezplačno

Ustanovljeno leta 1885.

Martinova cesta 20

Postajališče električne cestne

R. Sang

Martinova cesta 20

železnice pri šentpeterski cerkvi. 126-39

LJUBLJANA ::: Zalagatelj društva c. kr. avstr. drž. uradnikov.

Bogata zaloga po-
hištva vsake vrste
v vseh cenah. Ogle-
dala, slike v vseh
velikostih.

Popolna oprava za
vile. Specijaliteti:
Gostilniški stoli.

Pohištvo iz železa,
otroške postelje in
vozički po vsaki
ceni.

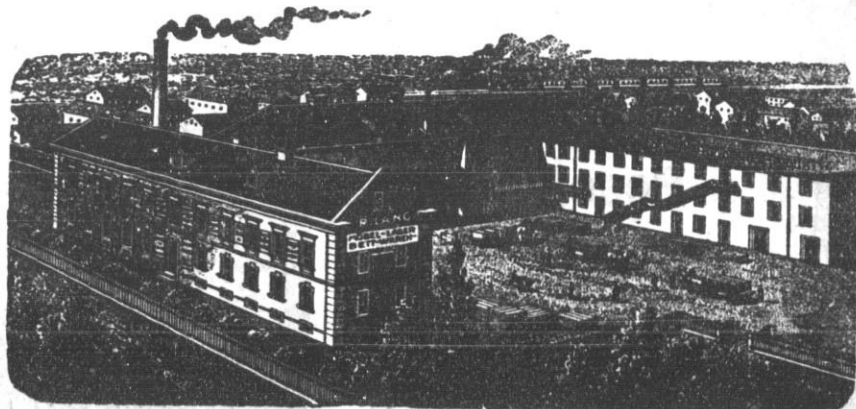
Modrool iz žilna-
tega omrežja, afri-
čanske trave ali
žimo, prve vrste
vedno v zalogi.

Za spalno sobo od
180 gl. naprej.
Divan z okraski.

Oprave za jedilno
sobo, salona, pred-
sobe, cele garniture.

Za sobo: postelja,
nočna omarica, o-
mivalna miza, obe-
šalniki, miza, sten-
sko ogledalo.

Specijaliteti v ne-
vestnih balah. Ve-
liki prostori, pri-
tično in v I. nad-
stropju.
Čudovito poceni za
hotela, vile in za
letovišča 62 gl.

77 35-7
Kamnoseški izdelki iz marmorja za cerkvene in pohištvene oprave, spominki iz marmorja, granita ali sijenita, apno živo in ugašeno se dobi pri

Alojziju Vodniku Ljubljana
Kolodvorska
kamenarskem mojstru = ulica =

Konc. zobarski atelje
ni več v Kranju
od sedaj nadalje samo v
Ljubljani Stritarjeva
ulica 7.
Konc. zobotehnični atelje
O. Seydl

: Edini :
zobotehniški in
zdravniški atelje
u Kranju dr. Eduard
Globočnik
v isti hiši, kjer je lekarna.

Umetni zobje se izgotove v enem dnevu, popravila v nekoliko urah, začasna popravila takoj. Vsa tehnična dela oskrbuje preizkušen zobotehnik, Solidno delo.
Ordinacije vsak dan, tudi ob nedeljah. 220 52-33

Pozor!

Izšla je knjižica „Cerkvene pristojbine ali štolnina“ z dodatkom „Kako se določa kongrua?“ Cena 30 vin.; po pošti 40 vin. Dobi se v fiskarni lo. Pr. Lampreta v Kranju.

JOS. WEIBL

J. Spreitzerjev naslednik
LJUBLJANA,

Slomškova ulica št. 4.

Stavbeno-umetno in konstrukcijsko inženjersko podjetje.

Žično omrežje na stroj, ograje na mirodvoru, obmejno omrežje, večna vrata, balkoni, verande, stolpne kriše, štedilnike i. t. d.

Špecialiteta: 83 52-6

valjični zastori (Rollbalken).

Loterijska srečka dne 16 aprila t. l.
Gradec 9 59 47 27 73

Avstrijska specialiteta

I. vrste so svetovnoznani 87 12-6

Maršnerjevi čumeči limonadni bomboni
(z okusom malin, citrone, jagod, češnje in dišeče perle)
v svrhu priprave izvrstne brezalkoholne pijače.

Edino pristani
s to varstveno
znanko.

Edino pristani
s to varstveno
znanko.

Dobe se povsod, kjer so nalepljeni lepaki s to znanko. Tudi vsak bonbon ima to znanko. Letni poraba več nego 60 milijonov komadov. Lu-sin, parfimira dihanje. Klatron, najfinejša delikatesa sveta. Bouchées à la Reine. Peppermint-Losen-družba. Vseh vrst mleka in čokolad za kuhanje izvrstne kakovosti priporoča Prva češka akc. dr. orient. sladkornih in čokoladnih tovarn na Kraljevih Vinogradih prej

A. MARŠNER

Glavna zaloga na Dunaju: Joseph Katz, VI., Theobaldgasse 4.

75 26-7
Prva tovarna
TOKAJSKEGA KONJAKA
naznanja s tem p. občinstvu, da je njen destilat za mesto Kranj, Škofjo Loko in Trzin pri gosp.
F. Dolenzu v Kranju
depozitirala, ter ima izključno samoprodajo le tvrdka Dolenz. Steklenice za pokušnja so po 40 vin. in se dobijo pri g. Dolenzu.

POSOJILNICA V RADOVLJICI

registrovana zadruga z omejenim poročtvom

s podružnico na Jesenicah

sprejema hranilne vloge od vsakega in jih obrestuje po

4 1/2 %

Rezervna zaklada
iznosa:

K 92.000

brez odbitka rentnega davka. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se pretrgalo obrestovanje.

Posojila

se dajejo na vknjižbe brez amortizacije po 5 1/2 % ali z 1 % amortizacijo, na menice pa po 6 % :: Eskomptirajo se tudi trgovske menice.

192 52-87

Denarni promet
v letu 1908:

K 5,000.000

Posojilnica sprejme tudi vsak drug načrt amortizacijskega dolga.

Uraduje se v centrali in v podružnici

vsak dan
od 8.—12. ure dopoldne
in od

2.—6. ure pop. izvzemši
nedelje in praznike.

Poštno-hranilnični račun
centrale št. 45.867.

Podružnice na Jesenicah
št. 75.299.

